

За підтримки:

Федерального міністерства
продовольства, сільського господарства
та захисту прав споживачів

на основі рішення
Німецького Бундестагу

Німецько-український
агрополітичний діалог

Випуск № 6/2013

При Інституті економічних досліджень та політичних консультацій

ОГЛЯД АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ

Закон про трансфертне ціноутворення: раціональне регулювання або новий неефективний підхід?

Автор

Марія Ярошко
yaroshko@apd-ukraine.de

Німецько-український агрополітичний діалог (APD)

Рейтарська 8/5 А, 01030 Київ
Тел. +38044/ 2356327
info@apd-ukraine.de
www.apd-ukraine.de

4 липня Верховна Рада схвалила законопроект №2515 від 12. 03. 2013 про трансфертне ціноутворення, який було розроблено Міністерством доходів та зборів України (МДЗУ). 31 липня законопроект було підписано Президентом і з 1 вересня 2013 року він набуває чинності. Згідно Закону компанії мають подавати звіт про трансфертні операції до податкової служби разом із щорічним звітом. Таким чином, буде контролюватися та вести фінансовий нагляд за трансфертним ціноутворенням.

Україна є однією з небагатьох країн, в яких до сьогодні ще не існує законодавчо врегульованого трансфертного ціноутворення. На думку українського уряду, це є причиною незаконного відтоку податкових коштів. Вищезгаданий закон має попередити відтік прибутку українських підприємств за кордон. Положення закону поширюються на операції з товарами та послугами українських компаній з їхніми партнерами в Україні та в країнах з низькими ставками податків. Завдяки новому закону МДЗУ очікує протягом наступних трьох років отримати додатковий надходження до бюджету від збору податків в розмірі 20 млрд. грн. (біля 2 млрд. євро).

Згідно закону, до контрольованих операцій належать:

- операції українських платників податків з партнерами („пов’язаними особами“) нерезидентами;
- операції українських платників податків з партнерами („пов’язаними особами“) резидентами, у випадках якщо:
  - операції здійснюються зі збитковими партнерами;
  - партнер застосовує спеціальний режим оподаткування (наприклад, єдиний сільськогосподарський податок);
  - партнер сплачує податок на прибуток та/або податок на додану вартість за іншою ставкою ніж базова, або ще взагалі не сплачував цих податків станом на початок податкового (звітного) року;
- операції з партнерами, нерезидентами, зареєстрованими у країнах з низькими ставками податків.

Незрозумілим є поняття „пов’язані особи“ при визначенні контрольованих операцій. Контролюватимуться також операції з новоствореними підприємствами, які в минулому році ще не сплачували податків. Під дію закону підпадають трансфертні країни зі ставкою податку на прибуток (корпоративний податок) як мінімум на 5 відсоткових пунктів нижчою, ніж в Україні (не тільки „offshore“).

З 2014 ставка податку на прибуток в Україні скорочується до 16%. На даний момент, юристи інтерпретують положення закону так, що 5 відсоткових пунктів будуть вираховуватися з 16%, але як саме буде впроваджуватися закон стане відомо з 1 вересня. Таким чином, Кіпр (12,5% ставка податку на прибуток), можливо, більше не належатиме до offshore-зони. Згідно закону, операції будуть контролюватися за умови, що їхня загальна сума за рік з кожним контрагентом складатиме не менше 50 млн. грн. (близько 5 млн. євро) без урахування ПДВ.

В новому законі наведено п’ять методів визначення ціни у контрольованих операціях:

- метод порівняльної неконтрольованої ціни (аналогів продажу);
- метод ціни подальшого продажу;
- метод «витрати плюс»;
- метод порівняльної рентабельності (чистого прибутку);
- метод розподілення прибутку.

Згідно закону, платник податку може сам вирішувати, який метод розрахунку він хоче використати. Однак, якщо може бути застосований метод порівняльної неконтрольованої ціни, необхідно застосовувати саме його. На думку експертів, перевага методу порівняльної неконтрольованої ціни надається через його поширеність за кордоном.

Звітним періодом для контролю трансфертного ціноутворення є календарний рік. Щорічна звітність з контрольованих операцій складається з двох частин: (i) перелік контрольованих операцій за рік (звіт в електронній формі) та (ii) детальні документи з контрольованих операцій (за запитом, протягом 2-х місяців для крупних компаній):

- дані про партнерів („пов’язаних осіб“) для їхньої ідентифікації;
- дані про групу партнерів („пов’язаних осіб“), включаючи структуру групи, опис діяльності, стратегію трансфертного ціноутворення;
- опис та умови проведення операції;
- опис товарів чи послуг, які є предметом операції;
- умови та строки здійснення розрахунків за операцією;
- чинники, які вплинули на формування та встановлення ціни;
- відомості про функції та завдання партнерів за контрактом, які є сторонами контрольованої операції, представлення економічних ризиків;
- економічний аналіз;
- результати порівняльного аналізу комерційних та фінансових умов операції;
- відомості щодо проведеного корегування податкової бази та сум податків (у разі його здійснення).

Кабінет Міністрів України видає перелік офіційно визначених джерел інформації з ринкових цін. В окремих випадках, коли необхідна інформація відсутня або її недостатньо, можуть бути використані статистичні дані державних установ, офіційні джерела інформації щодо ринкової ціни, ціни, які склалися за результатами публічних торгів, біржові котирування, результати незалежної оцінки майна та інші джерела інформації, які розглядаються як „офіційні“. Щоб уникнути суперечливих моментів, фірми мають використовувати ті ж джерела інформації, що і податкова служба під час контролю. Існує можливість укласти з податковою службою договір про надання консультаційних послуг. Зацікавленість в таких договорах вже проявили деякі іноземні підприємці. Багато хто розглядає цю можливість, як інструмент для отримання впевненості у правильності власних дій. Особливо цікавим це може бути для сільськогосподарських підприємств, коли йдеться про ф’ючерсні та форвардні контракти на основі розрахункових цін.

Перевірка контрольованих операцій податковою службою здійснюється за наступних умов:

1. неподання звіту про контрольовані операції;
2. виявлено відхилення ціни в контрольованій операції від рівня ринкової;
3. на запит з боку податкової служби не було надано відповідних документів, або інформація неповна;
4. в рамках звичайної перевірки податковою службою було виявлено контрольовані операції, про які раніше не звітувалися.

За недотримання вимог закону та неподання звітів про трансфертне ціноутворення у контрольованих операціях передбачені відповідні штрафні санкції:

- за неподання звіту – 5% від загальної суми контрольованих операцій;
- за подання неповної документації - 100 мінімальних заробітних плат (близько 12.000 євро);
- протягом «адаптаційного» періоду з 1.09.2013 до 1.09.2014 штрафні санкції застосовуються в розмірі 1 грн.;
- за своєчасне (протягом календарного року; строк подачі до травня наступного року) самостійне корегування ціни у контрольованих операціях штрафні санкції не передбачені.

Законопроект було досить швидко погоджено в Парламентському комітеті з питань податкової та митної політики 3 липня, а вже 4 липня було схвалено Верховною Радою. Таке поспішне проходження закону підвищує вірогідність, що будуть необхідні додаткові заходи для його практичного впровадження.

Умови впровадження перехідного періоду до 1 січня 2018 року для окремих галузей економіки (серед яких сільське господарство) не повністю зрозумілі. Так, для останніх допускаються відхилення до 5% від звичайної ціни або впроваджується загальний порядок оподаткування без переваг, якщо фірма відмовилася від даної пільгової опції. На думку експертів, штрафні санкції (5% від суми контрольованих операцій) є дуже суворими, будуть надто високими для деяких компаній, і можуть навіть призвести до їхнього банкрутства. Для маленьких та середніх

компаній строки подачі звітності скорочені до одного місяця після отримання офіційного запиту від податкової, що означатиме для них дуже високий часовий тиск.

Близько 70 країн по всьому світу зокрема, і Німеччина, практикують контроль внутрішніх операцій компаній з „податковими оазами“, щоб ідентифікувати податкових боржників. Такі заходи мають сприяти зменшенню відтоку прибутків компаній за кордон та стимулювати реінвестування у виробництво. На останній зустрічі країн «G-20» цьому питанню була присвячена дуже велика увага. Зокрема, пан Шойбле, Міністр фінансів ФРН, висловився наступним чином: „Мова йде про справедливість при оподаткуванні... Якщо податкове навантаження розподілятиметься не справедливо, глобальна економіка буде зруйнована“.

Аграрні компанії, діяльність яких буде підпадати під дію нового закону, мають врахувати додаткові витрати на підготовку документації та збільшення податкових зборів. В найгіршому випадку це може призвести до проявів корупції. З іншого боку, нове законодавство відповідає міжнародним стандартам і послужить покращенню інвестиційної привабливості України. Ми вважаємо, що новий закон є важливим кроком українського уряду в напрямку попередження відтоку коштів українських компаній за кордон, а також необхідним інструментом для покращення реінвестування прибутку в межах України.